

Tudás és az innováció kapcsolata

**Szörényiné Dr. Kukorelli Irén MTA doktora,
tudományos tanácsadó**

Kecskemét, 2014. június 24.

Milyen legyen a rurális tér (Rural White Paper 2000)

- **élettel telinek kell lenni** (living countryside): ahol a virágzó rurális helyi közösségeket találunk, amelyek a magas színvonalú közszolgáltatások hozzáférhetősége biztosított, azaz mindennapi élet kényelme és biztonsága adott.
- **tevékenynek kell lenni** (working countryside): ahol sokoldalú a gazdaság, valamint magas és stabil a foglalkoztatottsági szint, azaz a munkahelyek biztosítják a helyben élők jövedelmét.
- **védeettnek kell lenni** (protected countryside) ahol a környezet jó állapotban van, sőt érte mindent megtesznek, éppen ezért mindenki kedveli, és örül a jól ápolat környezetének.
- **energikus vidéknek kell lenni** (vibrant countryside): azaz a jövője a saját kezében van, s hangját hallatni tudja a kormányzás minden szintjén

Mikor teljesül a Rural Write Paper-ben írottak?

Mikor sikeres a vidéki tér?

Ha van népességmegtartó ereje

Ha van közösségformáló ereje

A cél érdekében: vidékfejlesztés:

A fenntartott és fenntartható gazdasági, társadalmi, kulturális , politikai és környezeti változásoknak egy olyan szándékosan megtervezett folyamata, mely a helyi lakosság életminőségének javításához járul hozzá.

Terület- és vidékfejlesztési stratégiák: életminőség javítása

Siker látható és láthatatlan elemei

Fizikai

- földrajzi fekvés
- infrastruktúra
- helyi gazdasági erő
- helyi erőforrás

Humán

- társadalmi tőke
- humán tőke
- helyi kultúra
- hagyomány tisztelete, megőrzése
- tudás
- adaptációs képesség
- valódi közösség

A vidéken élőket érintő kihívások

- Gyors technológiai változás
- Globalizáció
- Lokalizáció
- Változó ipari struktúra és foglalkoztatás
- Változó demográfiai és szociális struktúra
- Változó életstílus
- Változó településszerkezet

Válaszok a kihívásokra

- Innováció
- Fenntartható fejlődés
- Versenyképes vidéki tér
- Tudásra alapozott rurális társadalom
- Új funkciók elfogadása és megtelepedése

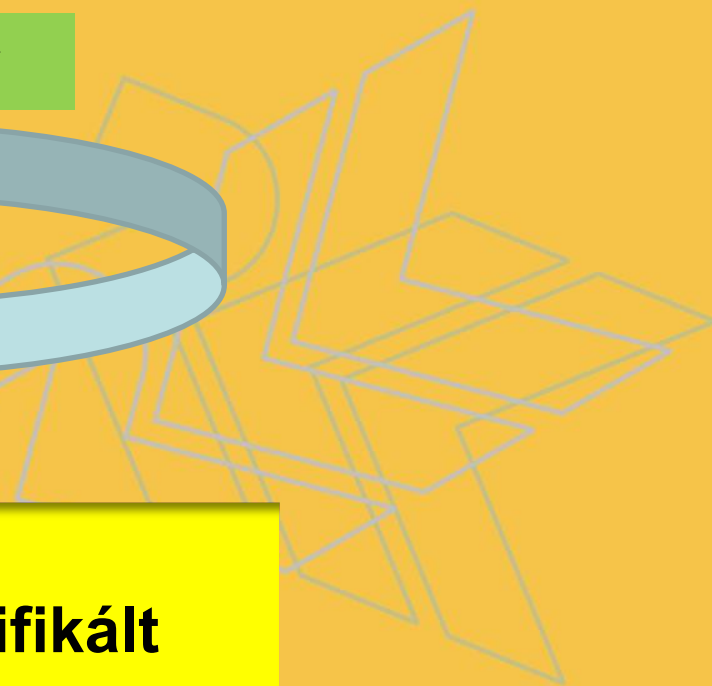
**Vidékfejlesztés célja:
életminőség növelése a vidéki lakosság számára**

Innováció

Siker

Fejlődés

**Új típusú rurális
szolgáltatások, diverzifikált
gazdaság**

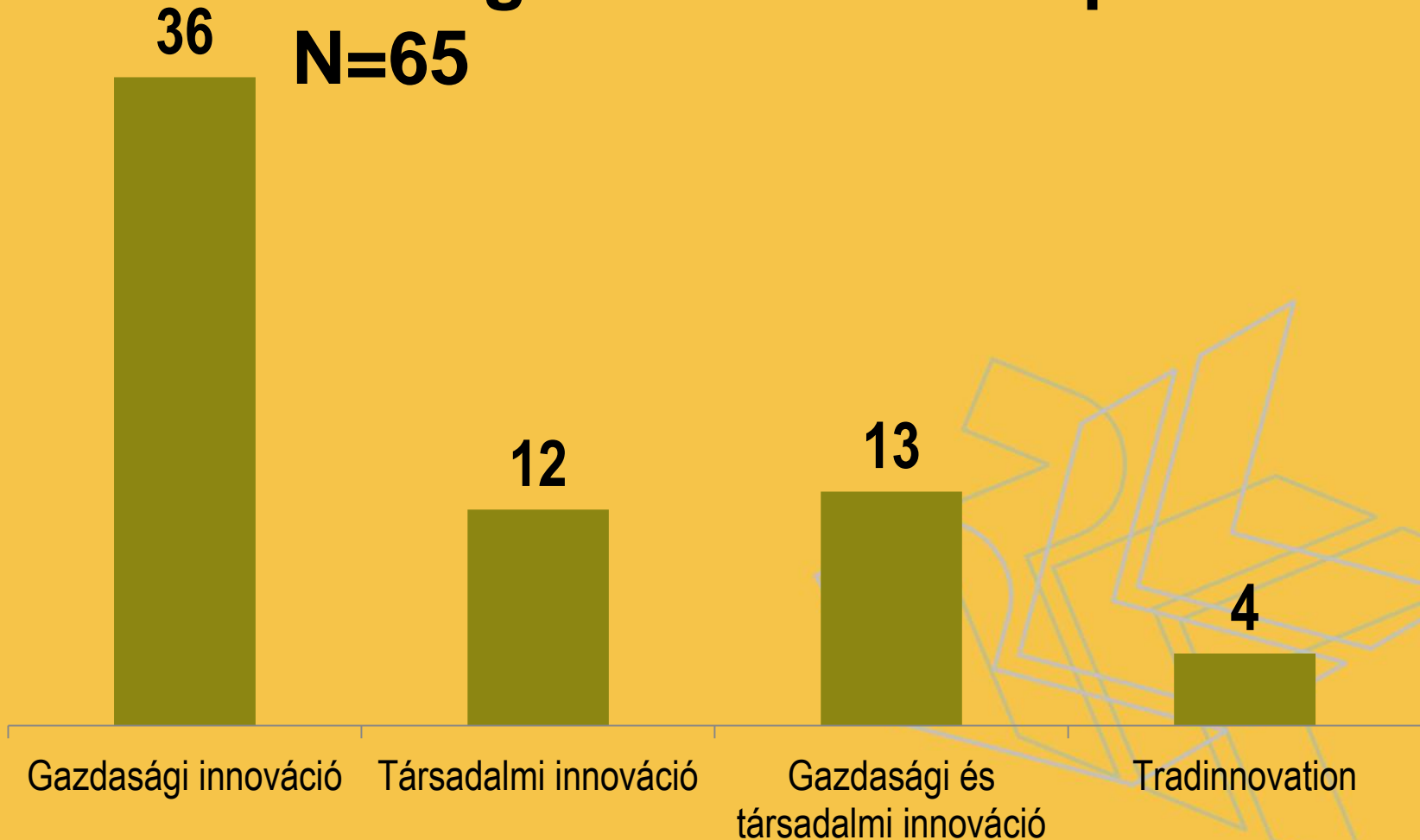
Térségi innováció

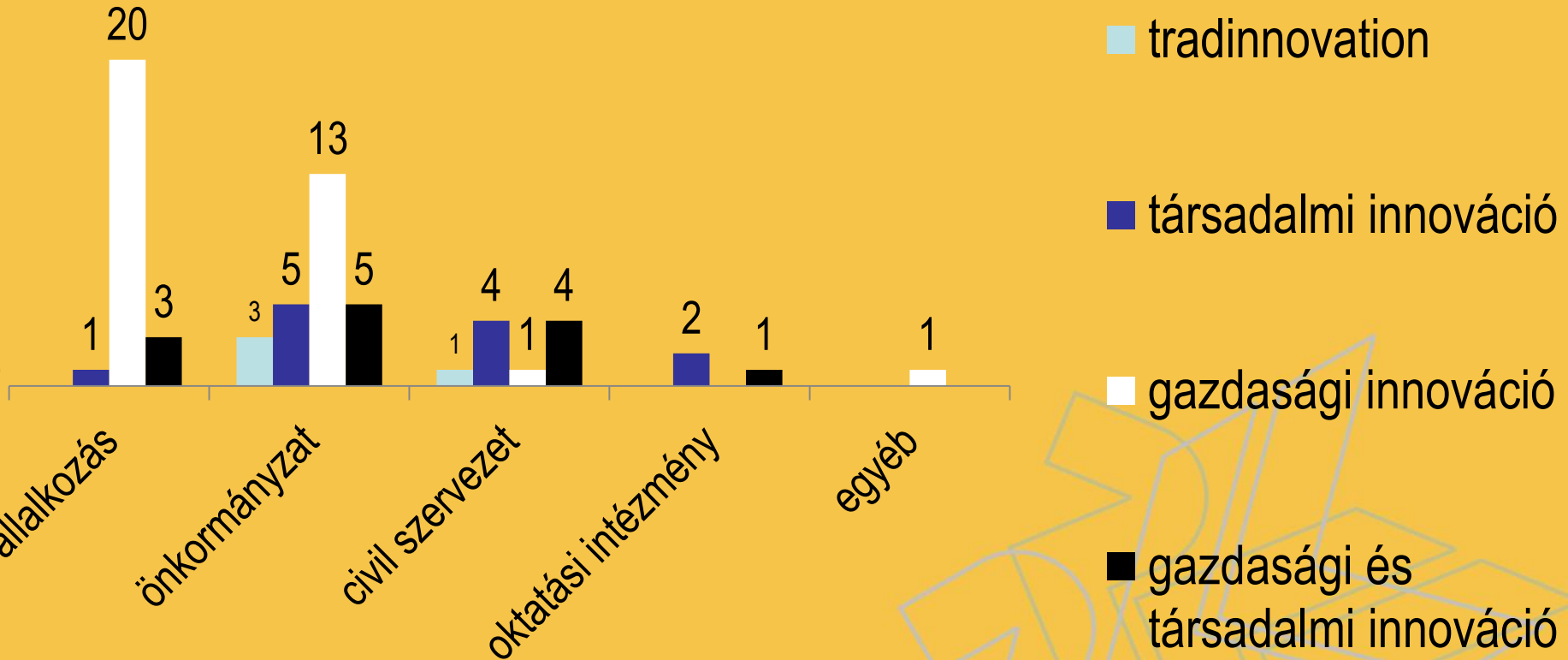
„A térségi innovációt a legtágabban kell értelmeznünk, azaz minden olyan folyamat, tevékenység, amely korábban nem volt jellemző az adott területre de bevezetésre került, és **gazdasági vagy társadalmi értékteremtéssel** járt, innovációnak kell tekintenünk” (Schumpeter)

- *az a tevékenység, amely a helyi emberi és természeti erőforrásokat képes beépíteni, hasznosítani a fejlesztés folyamata során, akár úgy, hogy a helyi lakosságot képzés árán bevonja, akár úgy, hogy a térségbe képzett munkaerő áramlik.*
- A gazdaság – az újonnan letelepedett, illetve valamely innovációt megvalósító gazdasági egység révén – optimális esetben hatással van a helyi társadalomra, ami ha megújulásra képessé válik, akkor a gazdaság hosszú távú húzóereje nő.

A vizsgált innovációk típus szerint N=65

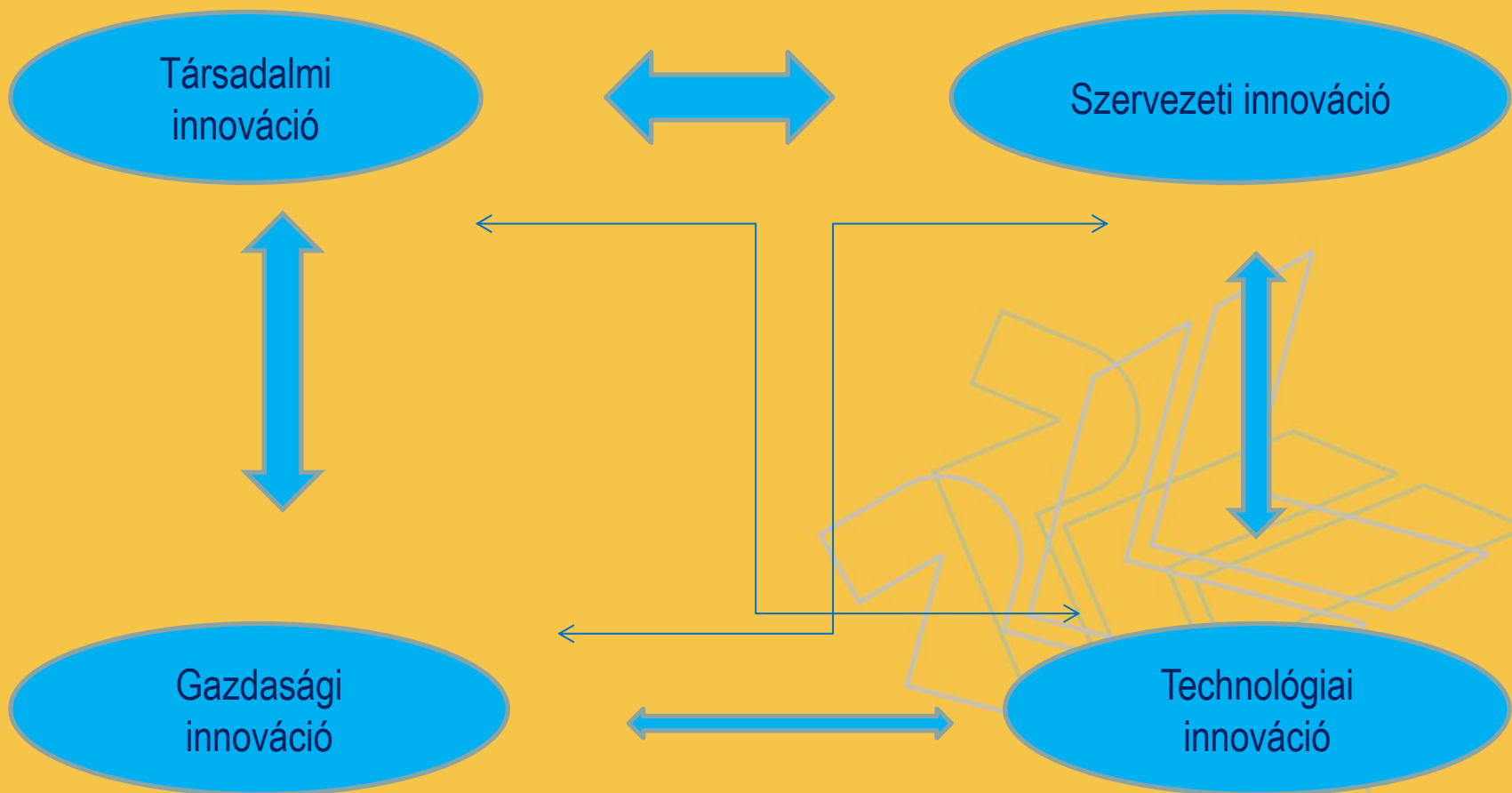

Innovációk fajtája és az innovációhoz szükséges ötlet forrásának összefüggései (N=65)

Innovációk egymásra hatása

Gazdasági innováció

A bevezetése, megtelepedése és működése az egyes rurális terek fejlődését előmozdítja, további fejlesztést generál

A jövedelemteremtő képessége növelni képes az érintettek (legyenek azok tulajdonosok, alkalmazottak, vagy partnerek) jövedelmét,

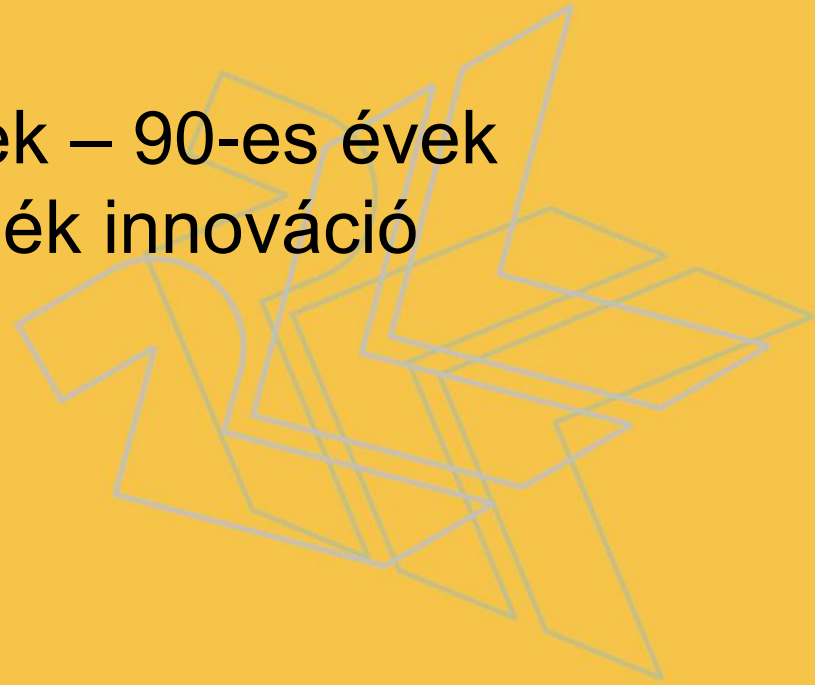
Növekszik a térségben a hozzáadott érték.

**KÖRNYEZETIPAR
SZOCIÁLIS SZÖVETKEZETEK**

Szervezeti innováció

- Új partnerségi kapcsolatok
- Új együttműködési formációk
- Új lokális hálózatok
- Kistérségi szerveződések – 90-es évek
- LEADER program - vidék innováció formája

Társadalmi innováció

A társadalmi innováció nem is új piacokat akar kihasználni, hanem **új igényeket elégít ki**. Az **együttműködés**nek egy olyan új fajtája, amikor új kapcsolatrendszerek és közösségek jönnek létre.

„Új szervezeti formákat, új szabályozásokat, új életstílust jelent, amik a társadalmi változás irányát megváltoztatják, a problémákat könnyebben megoldhatóvá teszik, és ezek értéket teremtenek, adaptálhatók és intézményesíthetőkké válnak.” (Zapf 1995)

Társadalmi innováció - szervezeti innováció

A falugondnoki hálózat jó példa arra, hogy egy alulról jövő kezdeményezést hogyan lehet integrálni az intézményrendszerbe, és hogyan képes maga is szervezeti innovációvá válni, továbblépve: hálózatot építeni, és azt működtetni.

TRADITIOVATION – mint innováció

■ A rurális térségek gazdasági innovációja egyre gyakrabban nyúlik vissza a tradíciókhoz, hogy megteremtsen újabb innovációt, ezt a szakirodalom a „**múltból eredő kreatív innovációnak**”, nevezi, vagy röviden **“tradiovation”**-nek.

■ Életkörülményeink, a mentalitásunk, viselkedésünk befolyásolja adaptációs képességeinket, amelyek kapcsolatba kerülnek az adott helyen rendelkezésre álló fizikai környezettel, tájjal, infrastruktúrával.

**tradicionális tudás + kultúrát felhasználó
innováció = hagyományon alapuló innováció**

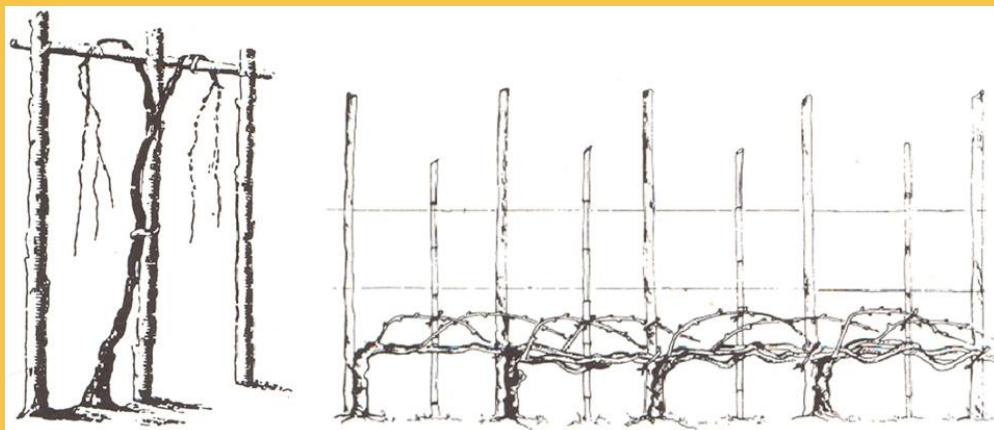
Társadalmi innováció – tradícióra épített innováció:
múzeum, tudásátadás, marketing

MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete

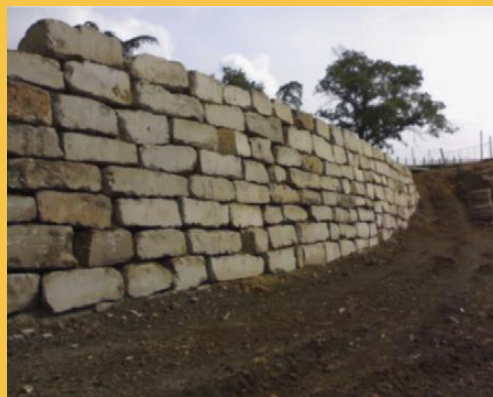

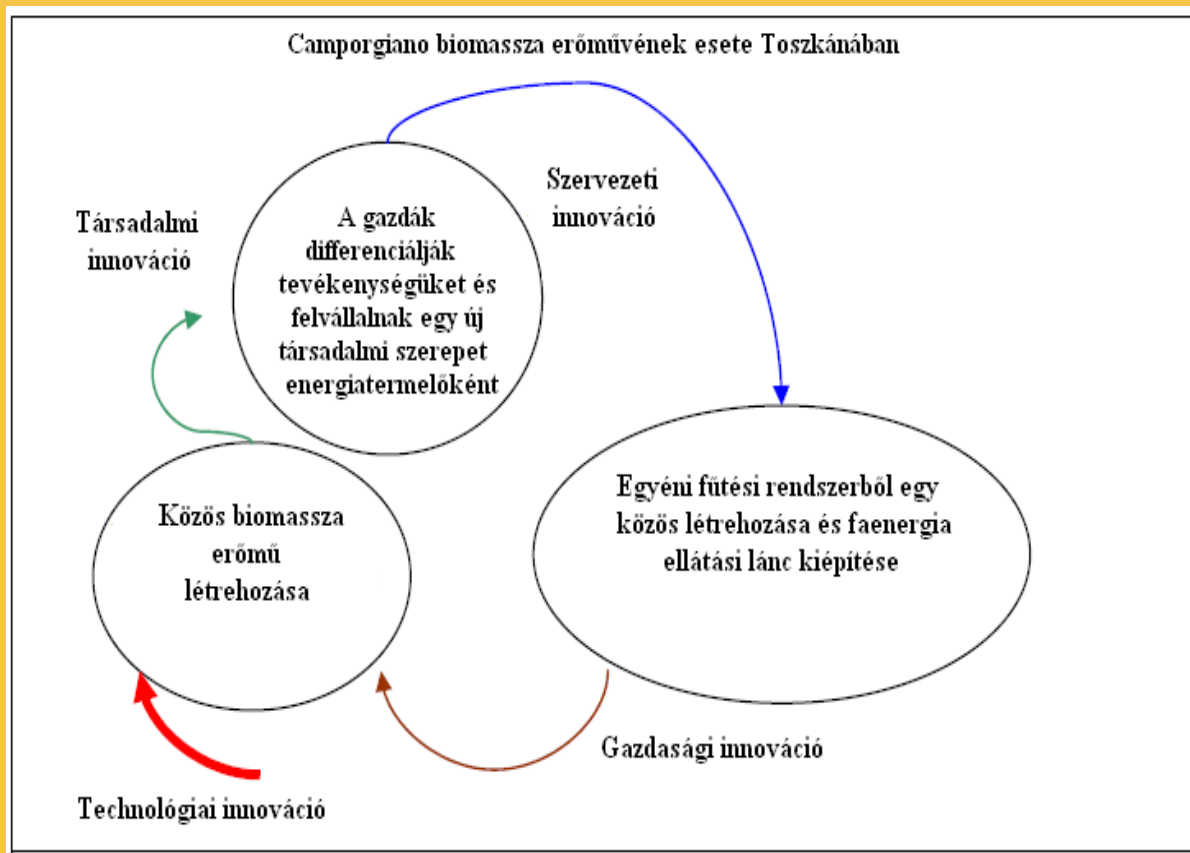
Szőlőmetszési technika - technovation

**Etruszk fal a i.e.VI
századból és most.**

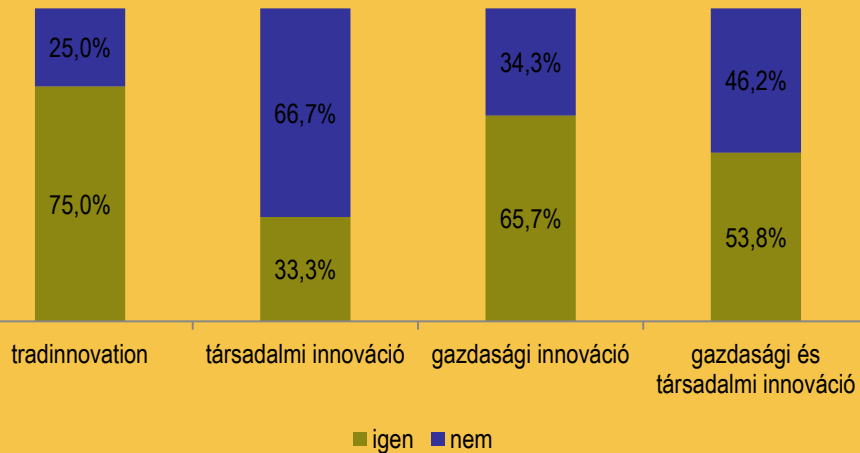
Innovációk egymásra hatása

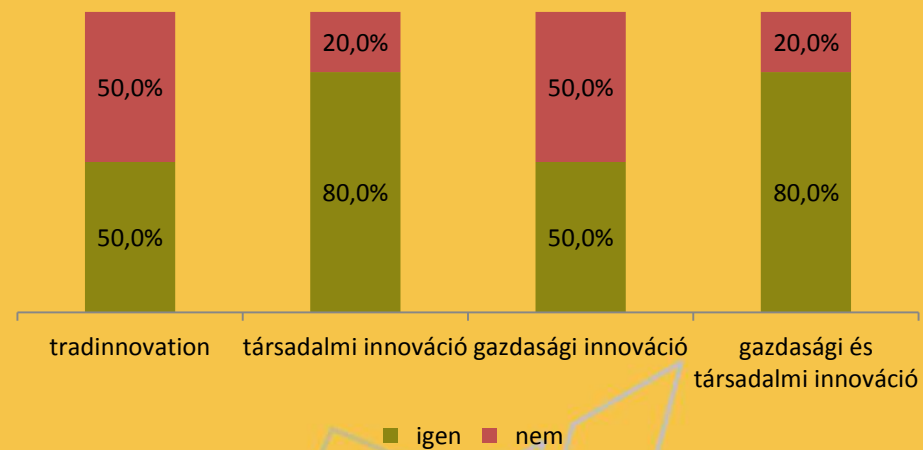
Forrás: Knickel K.–Tisenkopfs T.–Peter S. 2009 p.51.

Az innováció utóélete

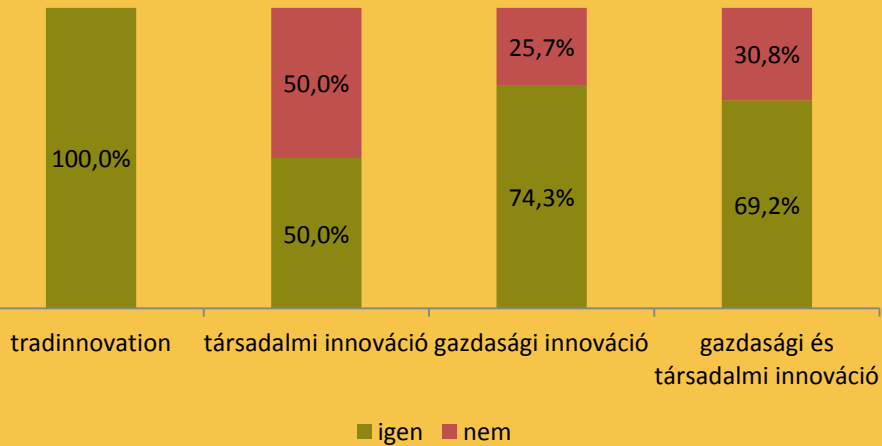
Máshol is bevezették az innovációt

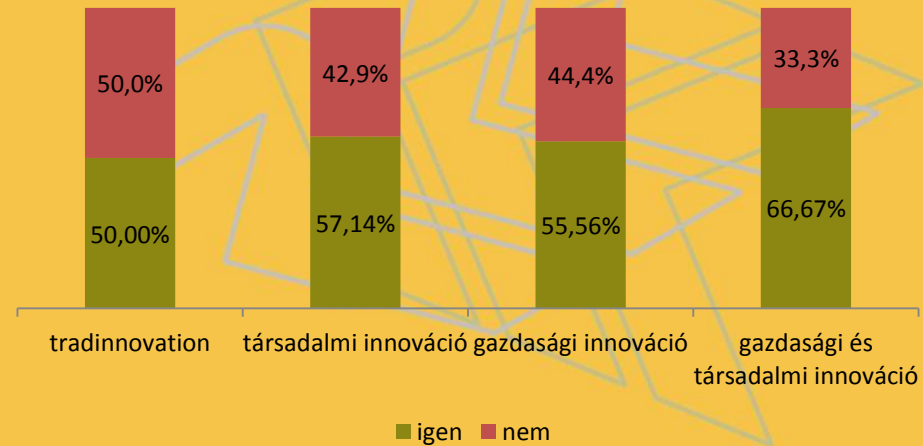
Kértek-e tőlük tanácsot mások

Továbbfejlesztés

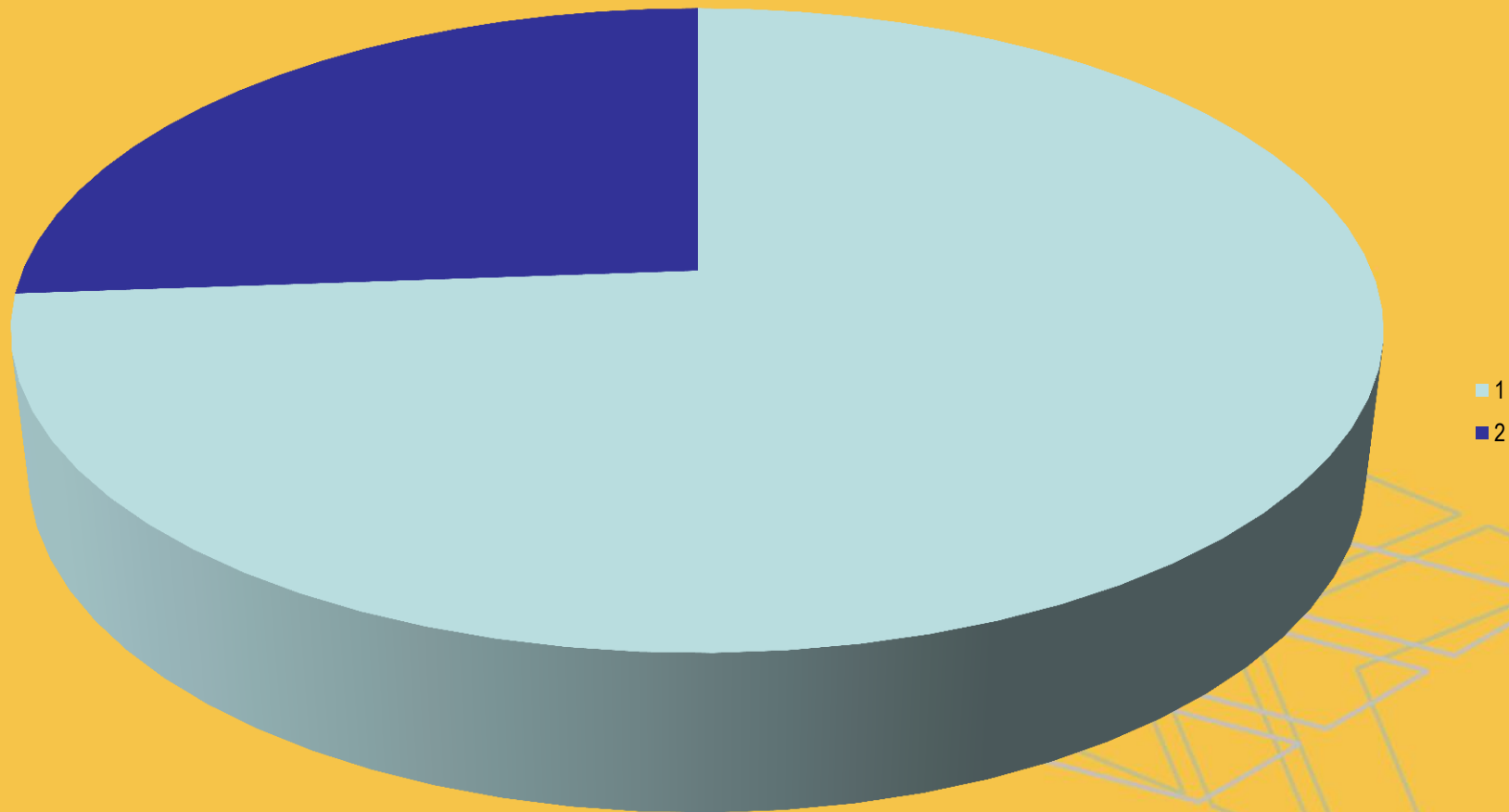
Összekapcsolták más innovációval

Az adott innováció generált-e további fejlesztést?

MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete

Humán tőke: a legfontosabb faktor mely befolyással bír a fenntartható fejlődésre

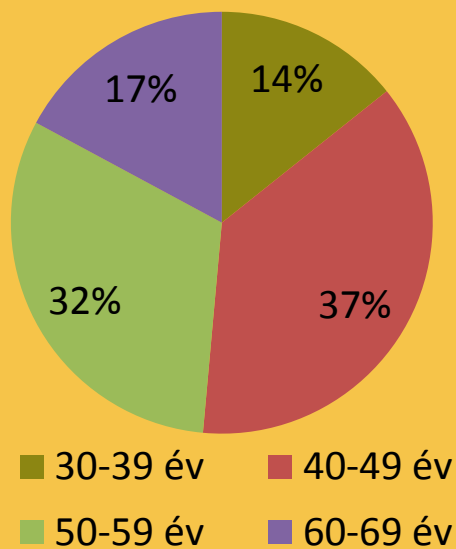
A helyben élő emberek az ALAP a fenntartható vidékfejlesztésnek:

- ők tudják legjobban, melyek a problémáik, melyek a szükségleteik
- ők tudják legjobban a források feletti kontrollt, ellenőrzést gyakorolni (föld, épületek, helyi termékek) – amire a fejlesztés alapul
- az ő tudásuk, tradíciójuk, akaratuk, energiájuk a fő fejlesztési forrás
- az elkötelezettségük: életerő

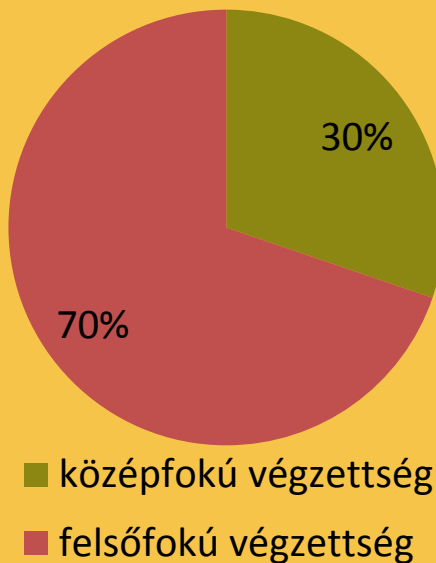
KÉPESSÉG MEGTARTÓ NÉPESSÉG (Kemény B.)

Az innovátorokról

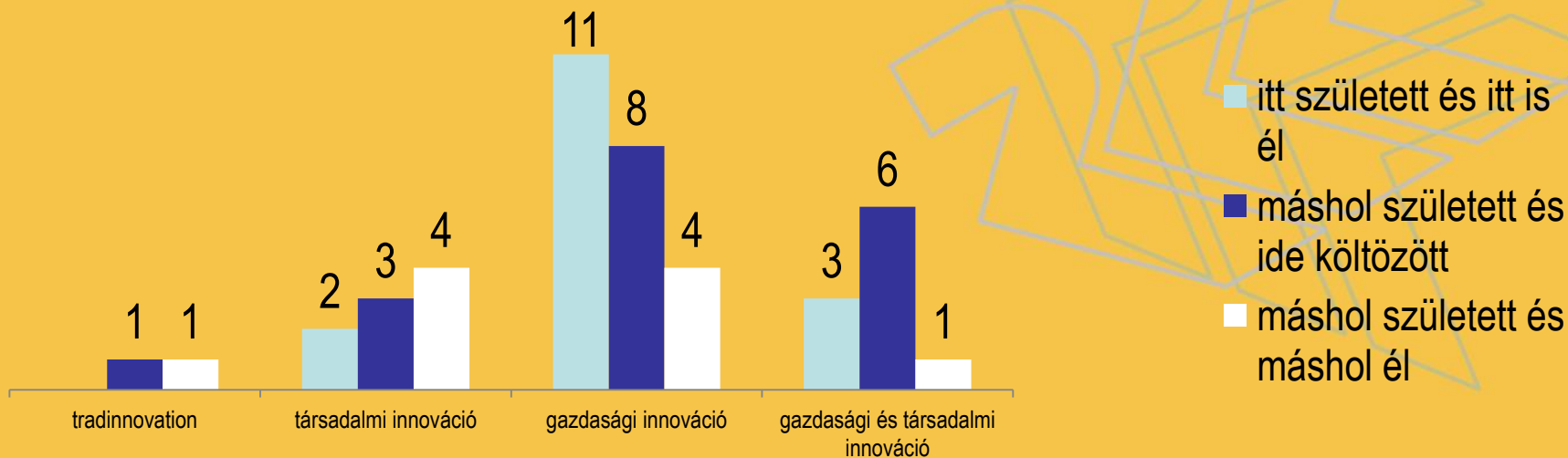
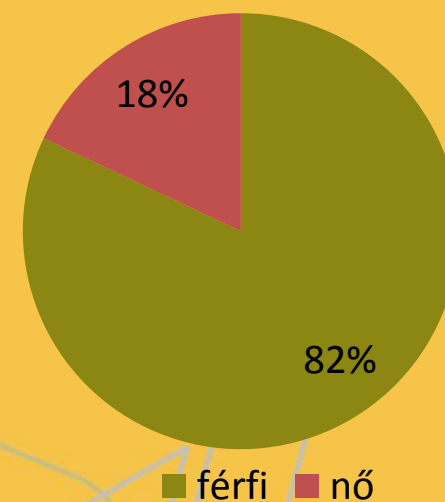
Kor

Iskolai végzettség

Nem

Milyen tanulás?

Tudás alapú rurális társadalom

A tanulás: a fenntartható fejlődés
forrása

Eléréséért:

iskolarendszeren belüli
iskolarendszeren kívüli tanulás
különböző eszközökön
keresztül, mint egész életen át tartó
tanulás, távtanulás, e-tanulás, stb..

Munkahely, foglalkoztatás

versenyképesség a munkaerőpiac területén

szakképzés – a technológia változás követésére

folyamatos tanulás módszere

információ kezelés

Életminőség – e-learning

internet használat:

banki ismeretek

mindennapi változó élethez

szükséges ismeretek elérése

(időjárás, kereslet, kínálat, hírek)

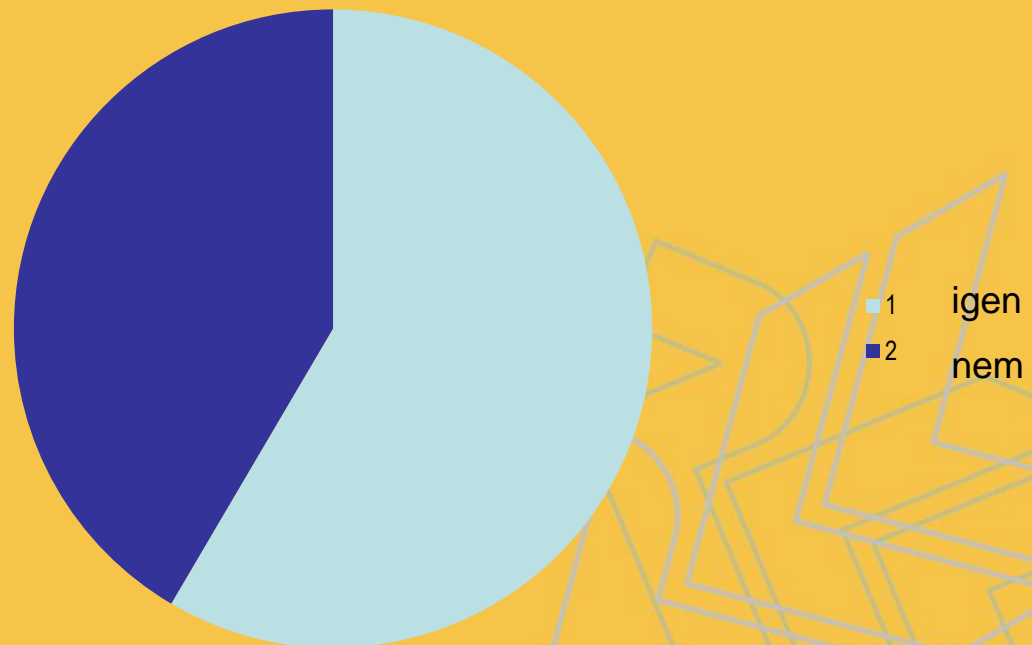
információ gyűjtés

vásárlási szükségletek kielégítése

Igényelt-e tanulást az innováció megvalósuljon?

- A válaszok:

Szakképzéssel a rurális innováció útján – Napkorszak(ik) Sopronhorpácson

- Cél: több önkormányzat összefogásával megteremteni az előfeltételét saját szolár naperőmű létesítésére
- Környezeti fenntarthatóság + gazdasági haszon (költségmegtakarítás)
- Szakképzés a Magyar Napelem Napkollektor Szövetség szervezésében
- 3 napos akkreditált képzés, 16 résztvevő
- A képzés moduljai:
 1. Megújuló energiák és a fenntartható életmód
 2. Napkollektorok szerelése, beüzemelése és szervizelése.
 3. Napelemek szerelése, beüzemelése és szervizelése.
- Háromnyelvű bizonyítvány
- Tervek: kiállítás a napenergia hasznosításáról, oktatóbázis létrehozása, közös napelem-park a szomszédos településekkel, szélenergia hasznosítása is.

Befolyásoló tényezők	Új típusú rurális szolgáltatások
Gazdasági	<ul style="list-style-type: none"> • Lehetőségek a társadalmi szolgáltató vállalkozások számára • Szociális szövetkezetek • A városi fogyasztók turisztikai és rekreációs szolgáltatások iránti kereslete vidéken
Politikai	<ul style="list-style-type: none"> • Átalakulás társadalmi jóléti állammá (racionalizálás) • Társadalmi szolgáltatások civil szférához kapcsolása • Esélyegyenlőség – kirekesztett társadalmi rétegek beilleszkedése
Társadalmi	<ul style="list-style-type: none"> • A vidéki népesség előregedése • A rurális térségekbe újonnan érkezők igényeinek kielégítése • Különbféle vidéki térségek és szükségletek léteznek (városokhoz közeli, elszigeteltek) • Elérhetőség biztosítása
Technológiai	<ul style="list-style-type: none"> • Szélessávú internet használata, • Alternatív, megújuló energia alkalmazása
Szervezeti	<ul style="list-style-type: none"> • Társadalmi - vállalati együttműködések és hálózatosodás, új szervezetek a szolgáltatásokért

A rurális innovációt befogadó tér jellemzői

<i>Fizikai tér</i>	<i>Gazdasági tér</i>	<i>Társadalmi tér</i>
jó alpinfrastruktúra, vagy annak megteremtésére projektek megvalósítása,	adaptív képesség a gazdaságban,	jó konfliktus kezelő képesség,
infokommunikációs eszközökkel való ellátottság,	új technológiák alkalmazási képessége,	nyitott közösség,
szélessávú internet,	munkaerő tanulási hajlandósága,	tanulási hajlandóság és lehetőség a lakosság körében,
helyi erőforrások beépíthetősége a fejlesztésekbe,	magasan képzett vállalati menedzsment,	múltját jól ismerő helyi társadalom,
élhető környezet	fenntarthatóságot szem előtt tartó menedzsment	elkötelezett, nyitott, magasan képzett innovátor
	erős kapcsolati háló	erős civil szervezetek
		jó kapcsolat az önkormányzat, polgármester személye és a civil szervezetek között
		jó hazai és nemzetközi hálózati kapcsolatok

KÖSZÖNÖM FIGYELMÜKET!

sziren@rkk.hu

